

Thai Institute of Directors

Chairman Forum 2014

“Clean Business: What is the Chairman Role?”

สรุปสถานการณ์การแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน โดยบริษัทเอกชนในปัจจุบัน

ดร. บัณฑิต นิจถาวร

กรรมการผู้อำนวยการ IOD

16 กันยายน 2557

Corruption Perception Index- Thailand

“ตกจากอันดับที่ 88 ในปี 2012
มาอยู่ที่อันดับที่ **102** ในปี 2013”

CG Watch 2012

CLSA CG Watch 2012
Corporate governance in Asia

Tremors and cracks
Governance issues resurface

Amara Gill
Head of Asia Research
amara.gill@clsa.com
9552 091900

Jamie Allen
Executive Director, APAC
jamie.allen@clsa.com
9552 091900

Charles Yonta
9552 091900

10 September 2012
Asia Pacific
Corp governance

Contributors
Singapore
Hong Kong
Thailand
Japan
Malaysia

Contributors (continued)
Taiwanese Companies
Yong (2012) (T)
Nippon Steel (2012) (N)
Bank of China (2012) (B)
Public Bank (2012) (P)
Mitsubishi Electric (2012) (M)
Sanyo (2012) (S)
Nippon Steel (2012) (N)
ABB (2012) (A)

www.clsa.com

Full CGS search on Bloomberg, Thomson Reuters, CQIC and elsewhere.com - and pull from our excellent proprietary database at the.com

CG Watch market scores: 2007-12

(%)	2007	2010	2012	Chg 2012 vs 2010 (ppts)	Trend of CG reform
1. Singapore	65	67	69	(+2)	Improving, but culture needs to open mor
2. Hong Kong	67	65	66	(+1)	Static, but reinvigorated regulator positive
3. Thailand	47	55	58	(+3)	Improving, but corruption a major issue
4. = Japan	52	57	55	(-2)	Government stalling, companies opening
4. = Malaysia	49	52	55	(+3)	Culture at last showing signs of openness

แสงสว่างปลายอุโมงค์ของการต่อสู้กับปัญหาคอร์รัปชัน

“ประสบการณ์ต่างประเทศชี้ว่า **คอร์รัปชันเป็นปัญหา**
ที่แก้ไขได้ ลดทอนได้”

“คนไทยไม่ชอบคอร์รัปชัน”

“คอร์รัปชันเป็น**พฤติกรรม**ของคนที่เปลี่ยนได้”

กิจกรรมยกระดับการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

สมาคมส่งเสริมลงทุนไทย
THAI INVESTORS ASSOCIATION

ตั้ง **คำถาม**

Anti-Corruption

กับกรรมการใน

AGM

Anti-Corruption

Index

เกณฑ์

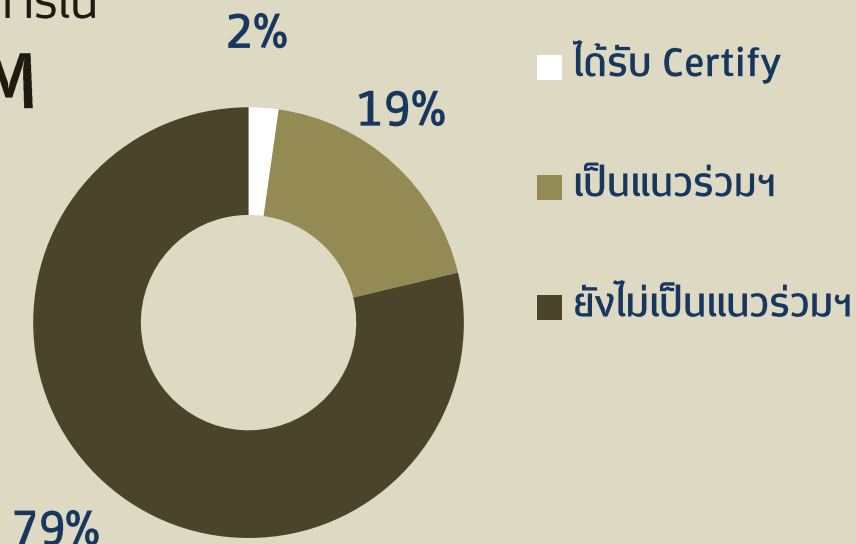
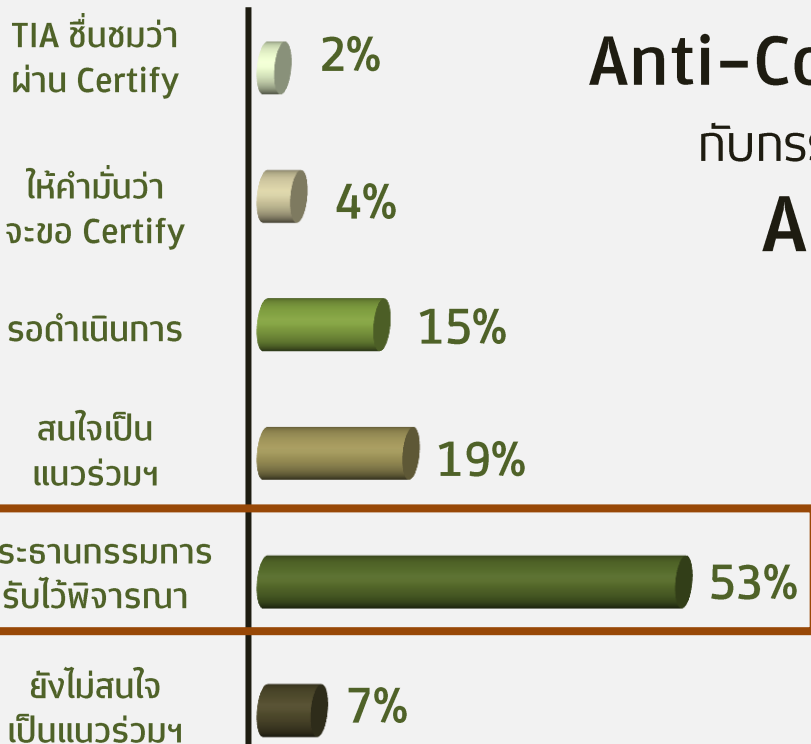
Anti-Corruption

ใน **CGR**

โครงการ**แนวร่วม**
ปฏิบัติของ
ภาคเอกชนไทยใน
การต่อต้านการทุจริต

การตั้งคำถาม Anti-Corruption กับกรรมการใน AGM

การตั้งคำถาม Anti-Corruption กับกรรมการใน AGM

ที่มา : ข้อมูลจากสมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทยในการประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี 2557

Anti-Corruption Index

Level

1

Committed คำมั่นจากผู้บริหารสูงสุดและขององค์กร โดยมติและนโยบายของคณะกรรมการ

2

Declared ประกาศเจตนารมณ์เข้าเป็นแนวร่วม

3

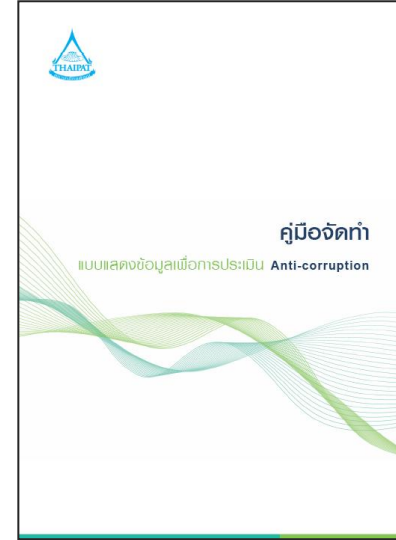
Established การกำหนดนโยบาย ประเมินความเสี่ยงจากการทุจริตคอร์รัปชัน การสื่อสารและฝึกอบรม การดำเนินการตามนโยบายและการทบทวนความเหมาะสม

4

Certified ได้รับ Certified หรือได้ผ่านการตรวจสอบเพื่อให้ความเชื่อมั่นอย่างเป็นทางการหน่วยงานภายนอก

5

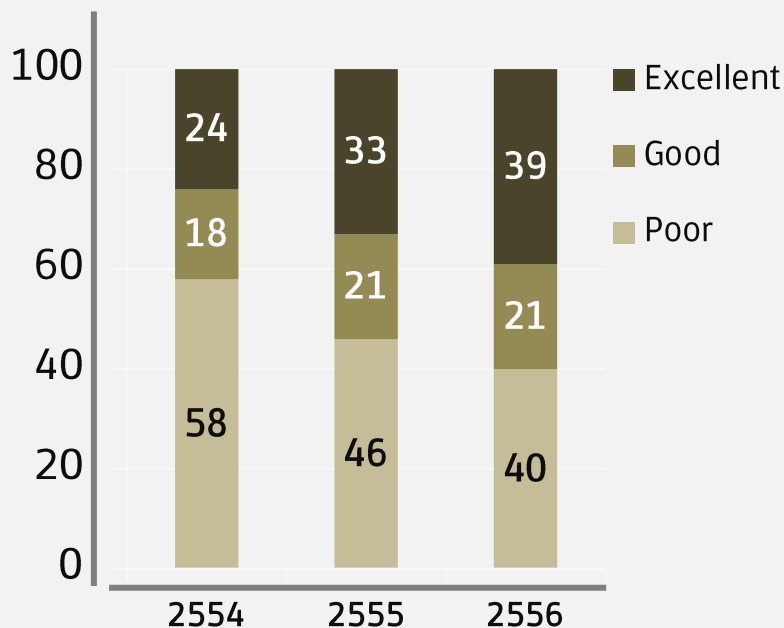
Extended นโยบายที่ครอบคลุมถึงหุ้นส่วนทางธุรกิจ ที่ปรึกษา ตัวกลาง หรือตัวแทนธุรกิจ

แบบแสดงข้อมูลเพื่อการประเมิน Anti-Corruption (Anti-Corruption Consent Index)		เลขที่	วันที่ประเมิน
บริษัท	ข้อมูลประจำปี	ปีสุดท้าย ปีที่	
กลุ่มระดับความเสี่ยง		☐ ไม่น่าสนใจ	
		☐ น่าสนใจ	
		☐ หนักหนา	
คำมั่นและนโยบาย (Commitment and Policy)			
☐	มีนโยบายของคณะกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดที่ชัดเจนเกี่ยวกับคอร์รัปชัน และนโยบายดำเนินการหรือมีคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้ที่ไม่ใช่ผู้บริหารระดับสูง (กรณีมีกรรมการบริหารที่ดำรงตำแหน่งในภาคอื่นนอกเหนือจากธุรกิจ)		
☐	การดำเนินการตามนโยบายได้ครอบคลุมถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น กรรมการบริษัทที่มีบทบาทในกำกับกิจการและสายงานที่เกี่ยวข้อง		
☐	ระดับของนโยบายที่ชี้ชัดถึงระดับความเสี่ยงในธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ไม่คลุมเครือ และไม่ขัดแย้งและสอดคล้อง		
☐	การประเมินความเสี่ยงของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับคอร์รัปชันที่ชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับคอร์รัปชัน		
☐	นโยบายที่ครอบคลุมถึงหุ้นส่วนทางธุรกิจ ที่ปรึกษา ตัวกลาง หรือตัวแทนทางธุรกิจที่ชัดเจนเกี่ยวกับคอร์รัปชันในทุกระดับการดำเนินงาน (Implementation)		
☐	การดำเนินการที่เป็นผลจากกฎบังคับ		
☐	การดำเนินการที่ชี้ชัดถึงระดับความเสี่ยงและมีความสอดคล้องกัน		
☐	การสื่อสารนโยบายเป็นภาษาที่เข้าใจง่ายและครอบคลุมถึงผู้บริหารระดับสูง		
☐	การดำเนินการเชิงรุก (Proactive) ที่เกี่ยวข้องกับคอร์รัปชัน และแนวทางดำเนินการป้องกันกรณีการขอรับข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		
☐	การดำเนินการตามระดับความเสี่ยงของคอร์รัปชันที่สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่ดำเนินการไว้		
☐	การดำเนินการที่นำไปสู่การยุติข้อร้องเรียนและแผนปฏิบัติการป้องกันคอร์รัปชันในภาคธุรกิจ ในภาคบริการ และจัดซื้อจัดจ้าง		
การติดตามผล (Monitoring)			
☐	การดูแลให้คำปรึกษาภายนอกหรือการทบทวนความเสี่ยงคอร์รัปชันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		
☐	การดำเนินการที่สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่ดำเนินการไว้		
☐	การสื่อสารความเสี่ยงที่ชัดเจนเกี่ยวกับคอร์รัปชัน		
☐	การประเมินความเสี่ยงที่ชัดเจนเกี่ยวกับคอร์รัปชัน		
☐	การดำเนินการเชิงรุกที่สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่ดำเนินการไว้		
☐	การดำเนินการเชิงรุกที่สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่ดำเนินการไว้		

เกณฑ์ Anti-Corruption ใน CGR

คณะกรรมการมีการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติ
เกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและห้ามจ่ายสินบนเพื่อ
ผลประโยชน์ทางธุรกิจของบริษัทหรือไม่

Poor = ไม่มีการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติ
Good = กำหนดนโยบาย แต่ไม่มีแนวปฏิบัติ
Excellent = กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติ

เกณฑ์ Anti-Corruption ใหม่ ใน CGR

- คณะกรรมการมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและห้ามจ่ายสินบนเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจของบริษัทหรือไม่
- บริษัทมีกระบวนการในการประเมินความเสี่ยงจากการทุจริตหรือไม่
- บริษัทได้กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลและควบคุมดูแลเพื่อป้องกันและติดตามความเสี่ยงจากการทุจริตหรือไม่
- บริษัทได้กำหนดแนวทางในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายการต่อต้านการทุจริตหรือไม่
- บริษัทได้จัดให้มีการสื่อสารและฝึกอบรมแก่พนักงานเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายและแนวปฏิบัติในการต่อต้านการทุจริตของบริษัทหรือไม่
- บริษัทได้เข้าร่วมเป็นแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริตหรือไม่ (Bonus)

Private Sector Collective Action Coalition Against Corruption (CAC)

โครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต

- เริ่มดำเนินการในปี 2553
- ได้รับความร่วมมือจาก 8 องค์กร ได้แก่ IOD หอการค้าไทย หอการค้าต่างชาติ สมาคมบริษัทจดทะเบียนไทย สมาคมธนาคารไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาธุรกิจตลาดทุนไทย และสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- เป็นโครงการตามความสมัครใจ (Voluntary Program)

บริษัทที่แสดงเจตนาสมัคร
(Signatory Companies)

346 บริษัท

(บมจ. = **170** บริษัท)

ข้อมูล ณ วันที่ 11 ก.ย. 57

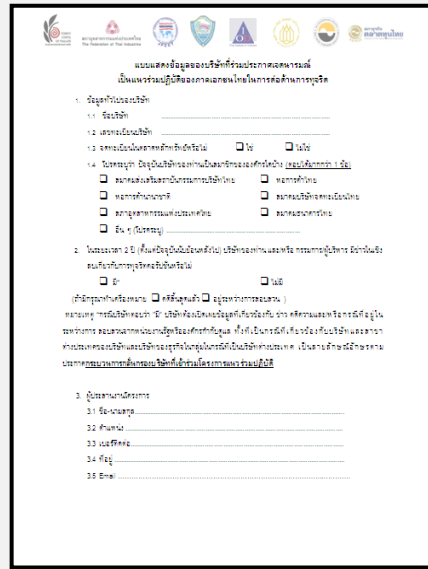
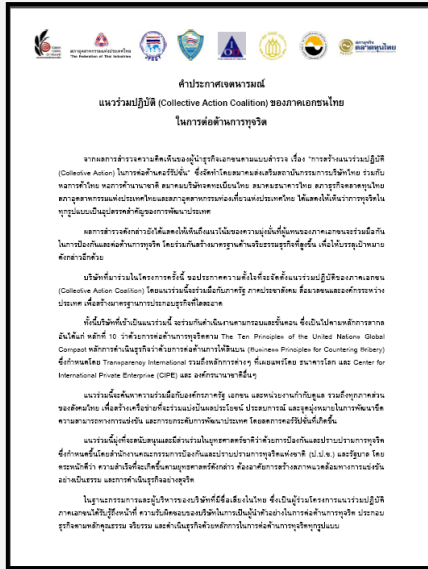
บริษัทที่ผ่านการรับรองเป็น
สมาชิกแนวร่วมฯ
(Certified Companies)

54 บริษัท

ข้อมูล ณ วันที่ 11 ก.ย. 57

การแสดงเจตนาารมณ์เป็นแนวร่วมฯ

กระบวนการในการแสดงเจตนาารมณ์เป็นแนวร่วม

ประธานกรรมการ หรือ CEO ลงนามใน คำประกาศเจตนาารมณ์ บริษัทที่แสดงเจตนาารมณ์ (Signatory Companies)

คำประกาศเจตนาารมณ์

1

จะจัดให้มีการประเมินความเสี่ยงที่ เกี่ยวข้องกับการทุจริตภายในบริษัท รวมถึงการนำนโยบายการต่อต้านการทุจริตและแผนการกำกับการปฏิบัติงาน ไปปฏิบัติ และจัดให้มีคู่มือ/แนวทางในการดำเนินธุรกิจ แก่ผู้บริหารและพนักงาน

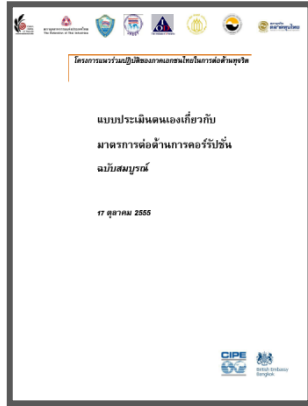
2

จะเปิดเผยและแลกเปลี่ยนนโยบายภายใน ประสิทธิภาพ แนวปฏิบัติ ที่ดี และแนวทางความสำเร็จในการสนับสนุนให้เกิดการทำรายการทางธุรกิจอย่างมีคุณธรรม ถูกต้องและโปร่งใสในประเทศไทย

3

จะร่วมมือกับบริษัทในอุตสาหกรรมเดียวกัน คู่ค้า และผู้มีส่วนได้เสีย กลุ่มอื่นๆ โดยการ สร้างแนวร่วมปฏิบัติและการเข้าร่วมในกิจกรรมต่อต้านการทุจริต

กระบวนการรับรองบริษัทเข้าร่วมโครงการ (Certification Process)

คณะกรรมการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทย
ในการต่อต้านการทุจริต

พิจารณาผ่าน
การรับรอง

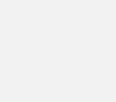

สมาชิกแนวร่วมฯ
(ตรวจสอบทุก 3 ปี)

ไม่ผ่านการรับรอง
แจ้งผลการประเมิน
พร้อมข้อเสนอแนะในการปรับปรุง

ปรับปรุงได้
ใน 3 เดือน

ไม่สามารถ
ปรับปรุงได้

บริษัทที่แสดง
เจตนาารมณั

- กรอกแบบประเมินตนเอง (ต้องปฏิบัติได้ ตามเกณฑ์ภาคบังคับ จำนวน 58 ข้อ จาก 71 ข้อ)
- ตรวจสอบและลงนามรับรองจากประธานกรรมการตรวจสอบ หรือผู้สอบบัญชีบริษัทหรือผู้สอบบัญชีอื่น (อยู่ในทะเบียน ก.ล.ต.) ทั้งนี้ ประธานกรรมการต้องลงนาม ร่วมด้วย

คณะกรรมการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยใน การต่อต้านการทุจริต

1. นาย พันัส	สิมะเสถียร	ประธานกรรมการ
2. นาย ทอปร	กฤตยาทีรณ	รองประธานกรรมการ
3. นาง จุรี	วิจิตรวาทการ	รองประธานกรรมการ
4. นาย พารณ	อิสรเสนา น อัยุรยา	กรรมการ
5. นายเทริกไทร	จิระแพทย์	กรรมการ
6. นาย ประมณฑ์	สุธีวงศ์	กรรมการ
7. นาย โทวิทย์	โปษยานนท์	กรรมการ
8. นาย ปกรณ์	มาลากุล น อัยุรยา	กรรมการ
9. นาง ธาริษา	วัฒนเทส	กรรมการ
10. นาย บัณฑิต	นิจดาวร	กรรมการและเลขานุการ

งานสนับสนุนข้อมูล ความรู้ด้าน Anti-Corruption

Anti-Corruption Training Program

- Anti-Corruption for Executive Program (ACEP)
  - หลักสูตรสำหรับผู้บริหาร
  - มีผู้บริหารผ่านการอบรมแล้ว 210 คน
- Anti-Corruption: the Practical Guide (ACPG)
  - หลักสูตรสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายดูแลการวางระบบป้องกันการทุจริตภายในบริษัท
  - มีเจ้าหน้าที่ผ่านการอบรมแล้ว 363 คน

National Conference on Collective Action Against Corruption

Anti-Corruption Business Survey

แบบสอบถามเกี่ยวกับการทุจริตในประเทศไทย

สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย ในฐานะเอเจนซีการคณะกรรมการแนวร่วมปฏิรูปของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านทุจริต ได้จัดทำการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการจัดการทุจริตในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็น และความรู้เข้าใจของภาคธุรกิจเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาการทุจริตในประเทศไทย และทราบถึงความต้องการในการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจ ในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
2. เพื่อนำข้อมูลผลการสำรวจ ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษา วิเคราะห์ เพื่อกำหนดนโยบาย และปรับปรุงมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

สมาคมฯ จึงได้ขอความร่วมมือจากภาคธุรกิจในการตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ ข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บรักษาเป็นความลับ และจะไม่เผยแพร่เป็นสื่อสิ่งตีพิมพ์ในรายงานผลการสำรวจทั้งสิ้น ผลของแบบสอบถาม สถาบันกรรมการบริษัทไทย ขอเผยแพร่ลงในรายงานของกระทรวงพาณิชย์ ๘ ไอคอนดี โดยทางแจกฉบับภายใน **31 มีนาคม 2556**

PART 1: ภูมิภาคทุจริตในประเทศไทย

- 1.1 ท่านคิดว่า ระดับความรุนแรงของปัญหาการทุจริตของประเทศไทย ณ ปัจจุบัน มีแนวโน้มในระดับใด
  - สูงมาก
  - ปานกลาง
  - ต่ำ
  - ต่ำมาก
- 1.2 ท่านคิดว่า ปัญหาการทุจริตของประเทศไทยในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงก่อนหน้านั้น
  - ลดลงอย่างรุนแรง
  - ลดลงอย่างช้าๆ
  - คงที่
  - เพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ
  - เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว
- 1.3 ท่านคิดว่า การทุจริตส่งผลต่อประเทศไทยในปัจจุบัน (รวมปัจจัยระดับเศรษฐกิจสังคม 3 ด้าน)

เรื่องสำคัญ	การทุจริตส่งผลต่อประเทศไทยในปัจจุบัน (รวมปัจจัยระดับเศรษฐกิจสังคม 3 ด้าน)
ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ	☐
ผลกระทบต่อสังคม	☐
ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	☐
ผลกระทบต่อสุขภาพ	☐
ผลกระทบต่อความมั่นคง	☐
ผลกระทบต่อความยุติธรรม	☐
ผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อย	☐
ผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือ	☐
ผลกระทบต่อความโปร่งใส	☐
ผลกระทบต่อความซื่อสัตย์	☐
ผลกระทบต่อความรับผิดชอบ	☐
ผลกระทบต่อความยุติธรรม	☐
ผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อย	☐
ผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือ	☐
ผลกระทบต่อความโปร่งใส	☐
ผลกระทบต่อความซื่อสัตย์	☐
ผลกระทบต่อความรับผิดชอบ	☐
- 1.4 ท่านคิดว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรม (sector) ใด มีแนวโน้มในการจัดการทุจริต (รวมปัจจัยระดับเศรษฐกิจสังคม 3 ด้าน)

เรื่องสำคัญ	กลุ่มอุตสาหกรรม	เรื่องสำคัญ	กลุ่มอุตสาหกรรม
การทุจริต	การเกษตรและอุตสาหกรรม	การทุจริต	บริการ
การทุจริต	การก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวก	การทุจริต	ประมงและประมงสัตว์
การทุจริต	การขนส่ง	การทุจริต	พลังงานและสาธารณูปโภค
การทุจริต	อุตสาหกรรมและเหมืองแร่	การทุจริต	เทคโนโลยีสารสนเทศ
การทุจริต	อุตสาหกรรมและเหมืองแร่	การทุจริต	ท่องเที่ยว
การทุจริต	อุตสาหกรรมและเหมืองแร่	การทุจริต	ยานยนต์
การทุจริต	อุตสาหกรรมและเหมืองแร่	การทุจริต	อิเล็กทรอนิกส์
การทุจริต	อุตสาหกรรมและเหมืองแร่	การทุจริต	อุตสาหกรรมและการบริการ
การทุจริต	อุตสาหกรรมและเหมืองแร่	การทุจริต	สื่อและสื่อบันเทิง
การทุจริต	อุตสาหกรรมและเหมืองแร่	การทุจริต	โทรคมนาคม
การทุจริต	อุตสาหกรรมและเหมืองแร่	การทุจริต	อาหารและเครื่องดื่ม
การทุจริต	อุตสาหกรรมและเหมืองแร่	การทุจริต	อื่นๆ (โปรดระบุ)

Advocacy

ตัวอย่างการใช้พลังภาคเอกชนผลักดัน

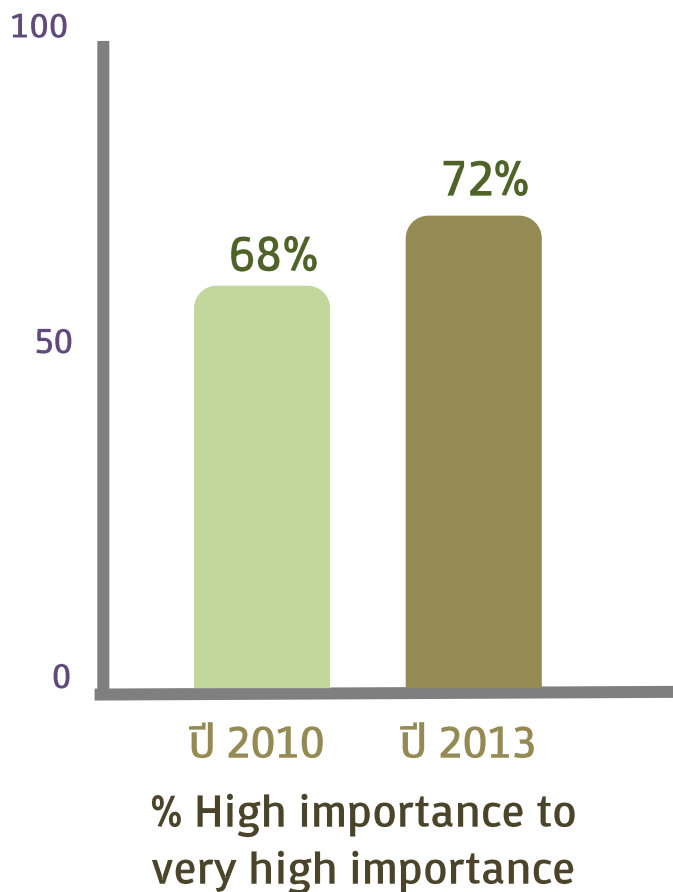
- กระบวนการปรับปรุง กระบวนการให้บริการภาครัฐของ กพร. หรือ Service Level Agreement (SLA) ปัจจุบันได้นำไปใช้ 43 กระบวนการ
- ร่วมผลักดันข้อเสนอแก้ไขปัญหาคอรัปชัน ร่วมกับ องค์กรต่อต้านคอรัปชัน
- โครงการ CAC เป็นโครงการหลักของปปช.ร่วมกับอนุกรรมการขับเคลื่อนการเข้าไปแก้ไขปัญหาคอรัปชันของภาคเอกชน
- ผลักดันให้หน่วยงานของรัฐเห็นประโยชน์และเลือกที่จะสนับสนุนบริษัทเอกชนที่มีนโยบายต่อต้านการทุจริตและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน

ทำไมบริษัทธุรกิจจึงมาร่วม

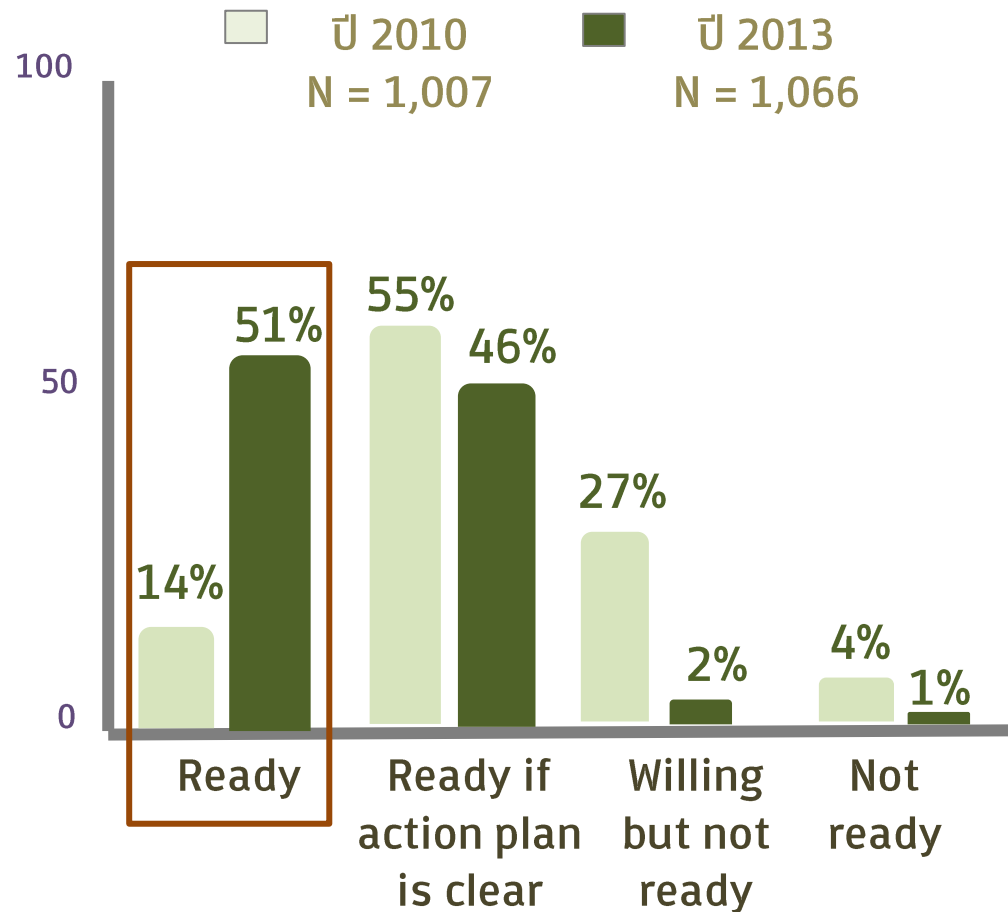
- สร้างการทำธุรกิจที่**แข่งขันกันด้วยความสามารถ**ในภาคธุรกิจ
- ต้องการ**มีส่วนร่วม**ในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันของประเทศ
- **สร้างวัฒนธรรมองค์กร**เรื่องความซื่อสัตย์และการทำงานอย่างโปร่งใส
- **สร้างความน่าเชื่อถือ**ให้แก่ Brand และชื่อเสียงของบริษัท
- เป็น**แรงดึงดูดและรักษาพนักงาน**ที่คุณภาพสูง
- สร้าง**แรงจูงใจและรักษาความสนใจ**ของนักลงทุนระยะยาว
- ใช้พลังจากการรวมตัว**ผลักดันการเปลี่ยนแปลงการทำงาน**ของ**ภาครัฐ**

การป้องกันปัญหาทุจริต

บทบาทของภาคเอกชน ในการแก้ปัญหาคอร์รัปชัน

ความพร้อมเข้าร่วม โครงการแนวร่วมปฏิบัติฯ (CAC)

ที่มา : IOD / CAC survey 2012

ความท้าทาย

“**Tone at the Top** คือสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้เกิด การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันอย่างเป็นรูปธรรม แต่มักจะมี คำถามจากคณะกรรมการว่า **ทำแล้วได้อะไร** เราจะ **เสียเปรียบ**คนอื่นที่ยอมจ่าย**หรือไม่ อย่างไร**”

ความคิดเห็นจากที่ประชุมเลขานุการบริษัท

IOD Company Secretary Forum

วันที่ 30 กรกฎาคม 2557

ประเด็นการอภิปราย

ประเด็นที่ 1

ตามที่มีการรณรงค์ให้ภาคเอกชนร่วมกันต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันมาอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดกิจกรรมสนับสนุนเรื่องนี้อย่างหลากหลาย ท่านคิดว่า ประสิทธิภาพการในฐานะของผู้นำองค์กรควรมี**บทบาท**อย่างไรเพื่อผลักดันให้เกิดการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กร มีความแตกต่างของการเข้าไปมีบทบาทของประธานกรรมการในแต่ละช่วงของการดำเนินการเพื่อให้เกิดการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรอย่างเป็นระบบ หรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่ 2

ท่านคิดว่า ในช่วงของการเริ่มต้นดำเนินการเพื่อให้เกิดการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กร และความพยายามในการผลักดันให้เกิดการดำเนินการที่ต่อเนื่องและยั่งยืนในเรื่องนี้ มี**ประเด็นความท้าทาย**ที่สำคัญใดบ้าง และท่านมี**ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการ**อย่างไร

ประเด็นที่ 3

ขอให้ท่านนำเสนอมุมมองว่า ทำอย่างไรจึงจะทำให้เกิด**ความร่วมมือของภาคเอกชน**ในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันที่**เข้มแข็ง**ต่อไปในอนาคต